

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

V. Iac. Sadoletvs Cardinalis Alexandro Cæsarino Card. S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](#)

sidem operam daturum esse, quo laboranti Christianae Recip-
cionis subdium per me repugnantibus temporibus, ac subueni-
cadi vixit & boni sacerdotis officium praeferre esse vi-
derem. In quo duplum alicuius fructum. Nam & religione pre-
fatio pietatem quam debo, & multorum ame insignium pra-
ficiuntque virorum, quorum mihi & viris & dignitas est cor-
digimur ac memoria literis mandabir. Verum hæc posterius.
Illi ergo, vi cùm liber fari apud te fuisse videbatur, Roman
postulatum ad Contratenum nocturnum remittas: ad quem ego hac
de te scribo, ut ibi quoque tanti viri grauitate & scientia, & co-
ram quos illi adhibuerit iudicio, diutius perpendi & omni ex-
 parte circu diligentius possum. Quando quidem que de religione
iustitia sunt, non erratis solùm, sed etiam omni vel minima ero-
rum iudicatione carere debent. In quo nos libenter doctorum ho-
minum iudicia reprehensionesque subire semper parati sumus.
Te velut optime Salutare, & nos quod facis diliges. Carpent.
Viii Decemb. M.D.XXXIX.

V.

IAC. SADOLETVS CARDINALIS ALEXANDRO Cesario Card. S.P.D.

Nostrum auctoritate ad te antea quicquam literarū, quod
in ceteris non esset vila digna que scriberetur, inanem sermo-
nem hanc tibi iniucūdū fore paravi. Et si me quidem ad scri-
bendum sepius stimulabat cùm mea insignia erga te obseruantia,
final & benevolentia: tum illud iudicium quod ego de tuis ex-
imis virtutib[us] præclarorum ianuapropter feci: posteaquam cognosce-
re ex te in lenatu tuis audiendis notandis que sententias, que tua
etiam Christiana Rep[re]mensa, quam rectus sensus: ut prudens, &
præcautus explicandas, ex tuo ore manaret oratio. Verum, ut
dixi, tenus occupationem & grauitatem tuam, nihil adhuc ad
te tempi. Nunc cum & magna res mea agatur, (siquidem nihil
nulli ab his populis qui in fide mea sunt, esse difunctionem potest)
etiam non solùm autoritate & gratia, quam ego permagni fa-
cio, verum humanitate etiam & bonitate, magnam mihi spem
habeam propositam, ea consequendi, qua huic prouinciae salu-
taria esse possint: constitui scribere ad te, & tibi vel imprimis cau-
sum populum meorum commendare: omni te animi studio des-
picias, ut quamquam mea erga te merita nulla admodum sint,
tamecum equidem permulta esse, quo mecum erga te studium
quæ animum cognoscere potuisse: tu tamen nobilitate & libe-
ratate nature tua adductus, facilius horum patrociniūm po-
tiorum: atque in eis rebus obtinendis, quas ipsi iusta honestas
que

que petierint, sautorum illis & patronum apud summum pontificem praebeas. In quo non mihi solum rem gratissimam feceris tibi gente in perpetuum obligaris: sed confuso iam officio & dignitati tuae. Nam & nobilitatis est, plenioris mines beneficis comprehendere: & horum populorum in nostra sanctam apostolicam fedem ea est fides, tam infigis confiteare obedientia, ut non videam qui illis in hoc genere virtutis fidelitatis pares habendi sunt. Itaque quicquid illis datur, ad di apostolice & ecclesiastice autoritati datur. Quapropter tuæ etiam atque etiam fidei, benignitati sapientiae commendando. Quid postulent, & quas querimonias deferant, ipsa te legatum & suarum rerum actorem edocebunt. Nec tam magis uore malo premuntur, quam Iudorum, qui, incredibili quantis & quam variis hanc totam prouinciam damnacione que afficiant. **Q**uos ira ferre, vel ita fouere potius, non solius pleibus permisum est: sed nominis etiam nostro apud transmarinas nationes turpe. Verum tu hac melius pro tua summa pietate considerabis. Ego pro officio meo, & quod hos populos vere paterna charitate complector, tantum capio de communitate & rebus eorum omnibus curam, vt maiorem certe de meis carere non possim. Quo etiam manus tuum erga me hoc beneficium futurum est, quam si pro meo ipso aliquid laborasset: cum hominum fulciperis defensionem, queru[m] mihi salus & tranquillitas in intimo corde penitus infixa est. De hac cadem reditum sacrum collegium nostrum literas: quas tecum iussi antea communicari, vt cum iudicafles reddendas, tum redderentur. Ut amplissime Cesarine, & mei absentis tibi q[ui] dedit illi, res recipiè decet nobilitatem tibi habe commendantas. Iterum & ipsius Vale. Carpent. Pridie Non. Octob. M.D.XXIX.

VI.

JACOB. SADOLET. CARDIN. ALEXANDRO Cesarino Card. S.P.D.

QUA virtute, qua autoritate & constanza, causam horum populorum in Urbe tutatus es, fuerat mihi quidem auctoripsum, imprimisq[ue] a Carolo Gualteruccio, qui & mihi amicissimus est, & tuae amplitudinis (vt multis ex rebus cognoui) fidelissimus. Sed nouissime legatus prouincia tua reverens, appetius omnia & certius explanauit: idemque demonstrauit. Causa suis, quod vetera iura & beneficia Romanorum Pontificum, cum huic nationi, pro singulari eius erga istam sanctam fidem, & obedientia sepius concessa, tributaque sunt, noua Pontificis approbatione firmata fuerint: tua id potissimum auctoripsum,